

Professioneel statuut

Praktijk de Nieuwe Weg

01-12-2016

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting	blz. 2
2.	Inleiding	blz. 2
2.1.	Professionele verantwoordelijkheid versus het management	blz. 2
2.2.	Hiërarchische, operationele en functionele verantwoordelijkheid	blz. 2
3.	De verantwoordelijkheidsverdeling van het management en de professionals	blz. 3
4.	Relatie specifieke professionele verantwoordelijkheid tot het multidisciplinaire karakter van de hulpverlening van Praktijk de Nieuwe Weg	blz. 4
5.	De verantwoordelijkheid van de behandelaren en de regiebehandelaar.	blz. 4
6.	Specifieke zorginhoudelijke verantwoordelijkheid van de disciplines	blz. 5
6.1.1	Psychiatrische (behandel)verantwoordelijkheid	blz. 5
6.1.2	Bevoegdheden	blz. 6
6.1.3	Taken	blz. 6
6.1.4	Participatie in overlegvormen	blz. 6
6.2.	Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige	blz. 6
6.3.	De Psychotherapeut/ klinisch psycholoog	blz. 7
6.4.	De Gezondheidszorgpsycholoog	blz. 7

1. Samenvatting

Dit professioneel statuut vormt een onderdeel van het professioneel handelen en geldt voor alle hulpverleners van Praktijk de Nieuwe Weg. De verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van alle disciplines werkzaam bij Praktijk de Nieuwe Weg worden hierin beschreven. Achtereenvolgens komen de psychiater, de sociaal psychiatrisch verpleegkundige, de psychotherapeut/ klinisch psycholoog en de gezondheidszorgpsycholoog aan bod.

2. Inleiding

Praktijk de Nieuwe Weg is een instituut voor tweedelijns geestelijke gezondheidszorg. Er wordt hulp geïndiceerd voor patiënten met psychiatrische en psychische problemen, waarvoor een multidisciplinair zorgaanbod gewenst is. Praktijk de Nieuwe Weg is een professionele organisatie, dat wil zeggen een eenheid, met een structuur waarin professionals werkzaamheden verrichten binnen een georganiseerd verband. Deze typering maakt het gewenst de diverse verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de in de organisatie werkzame professies zowel individueel als collectief, ten opzichte van elkaar te beschrijven.

Het feit dat binnen een structuur gewerkt wordt roept voor professionals spanningsvelden op, die in dit professioneel statuut verhelderd zullen worden. Er moet een werkbare verhouding gevonden worden tussen professionele verantwoordelijkheden en managementverantwoordelijkheden, tussen collectieve en individuele verantwoordelijkheden, tussen hiërarchische en functionele verantwoordelijkheden. Allereerst zullen daarom enkele begrippen kort toegelicht worden.

2.1. Professionele verantwoordelijkheid versus het management

Professionele verantwoordelijkheid is een individuele verantwoordelijkheid van iedere beroepsbeoefenaar. Dat is geen gevolg van de wet BIG, dat is hoogstens wat meer geëxpliciteerd in de wet BIG. En het geldt voor alle in de wet BIG genoemde professies, dus niet alleen medici maar ook psychotherapeuten/ klinisch psychologen, (sociaal) psychiatrisch verpleegkundigen, psychologen en (ortho) pedagogen. Iedere hulpverlener is zelf verantwoordelijk en aansprakelijk voor zijn eigen handelen en nalaten in het hulpverleningsproces. De wet BIG geeft de professional een expliciete beroepsaansprakelijkheid, waarmee persoonlijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de uitvoering van het beroep niet afgeschoven kan worden op leidinggevenden, eerste geneeskundigen of directeuren.

Management verantwoordelijkheid gaat over het beleid en de strategie, het beheer en de prioriteitsstelling en de organisatorische vormgeving. De Directie heeft dus een **organisatorische** aansprakelijkheid. Dat deze twee elkaar soms raken ligt voor de hand. In hoofdstuk 3 en 5 wordt daarop nader ingegaan.

2.2. Hiërarchische en functionele verantwoordelijkheid

Door te werken in een organisatorisch verband wordt de professionele verantwoordelijkheid ingekaderd in een structuur, waarin ook andere verantwoordelijkheden tot gelding gebracht moeten worden. Een professional aanvaardt zich binnen deze structuur te voegen in de zeggenschapslijnen van de organisatie.

De hiërarchische zeggenschap betreft alles wat het beheer van de organisatie aangaat, zowel wat betreft de inzet van mensen en middelen, de organisatorische vormgeving en het optreden als opdrachtgever.

De functionele zeggenschap betreft de kwaliteit van de inhoud van het werk en de voorwaarden die noodzakelijk zijn om de werkzaamheden naar behoren te kunnen verrichten. Bij een functie in een organisatie gaat het om de uitoefening van een beroep

binnen een organisatorisch verband, waarbij de beroepsbeoefenaar activiteiten verricht om een bijdrage te leveren aan de doelen van de organisatie. Een functionele baas kan richtlijnen en dwingende aanwijzingen geven over de vaktechnische aspecten van het werk. Over de wijze waarop professionals hun functie vervullen zijn zij verantwoording schuldig aan de functionele baas.

In Praktijk de Nieuwe Weg werken meerdere disciplines in teamverband met elkaar, waarbij het belangrijk is om de verantwoordelijkheden duidelijk te onderscheiden en vast te leggen. Immers, de elkaar aanvullende verantwoordelijkheden zijn slechts op hoofdlijnen in wet- en regelgeving vastgelegd. Een professioneel statuut kan niet de pretentie hebben bescherming te bieden tegen afwijkingen van de standaard, kan niet voorkomen dat professionals individueel aansprakelijk zijn en blijven voor hun professionele handelen.

3. De verantwoordelijkheidsverdeling van het management en de professionals

Praktijk de Nieuwe Weg is verantwoordelijk voor:

- het organiseren van de condities waaronder de professionals moeten werken;
- helderheid over doelen en prioriteiten van de organisatie;
- protocollen en procedures voor verantwoordelijkheidstoedeling en eventuele geschillen.

Praktijk de Nieuwe Weg concretiseert deze verantwoordelijkheid door:

- a. aan de beroepsgroep de middelen te verschaffen om het beroep overeenkomstig de professionele standaarden uit te oefenen (ruimte, tijd, etc.);
- b. de betreffende discipline tijdig te betrekken bij wijzigingen van het beleid (inclusief de prioriteitsstelling) dat richting geeft aan het professionele handelen;
- c. de betreffende beroepsgroep tevoren te horen en te informeren over met betrekking tot de hulpverlening geldende uitgangspunten, verplichtingen en regelingen;
- d. de interne regels van Praktijk de Nieuwe Weg op hoofdpunten niet strijdig te laten zijn met de professionele voorschriften;
- e. afspraken vast te leggen over de ruimte die Praktijk de Nieuwe Weg in algemene zin verschaft om de professionele deskundigheid in stand te houden en te verbeteren door middel van literatuurstudie, supervisie, bijwonen van congressen en wetenschappelijke bijeenkomsten etc., mede met het doel de vereiste registratie in stand te houden.

De professionele werker is als beroepsbeoefenaar verantwoordelijk voor:

- de specifieke beroepsinhoudelijke werkzaamheden. Dit is voor de onderscheiden disciplines in hoofdstuk 6 omschreven;
- de afstemming van het eigen beroepsterrein op dat van andere.

De professionele werker is verder verplicht:

- a. samen te werken in multidisciplinair en multimethodisch teamverband, geconcretiseerd in vormen van intercollegiale en interdisciplinaire toetsing, inclusief gedragsregels bij verschillen van mening;
- b. de hiërarchische en functionele zeggenschap van leidinggevenden te erkennen en de richtlijnen en aanwijzingen te volgen.
- c. zich bij de uitoefening van het beroep te houden aan het beleid van de organisatie.

Deze onderscheiding accentueert het begrip functie en beroep.

4. Relatie specifieke professionele verantwoordelijkheid tot het multidisciplinaire karakter van de hulpverlening van Praktijk de Nieuwe Weg

De hulpverlening van Praktijk de Nieuwe Weg is multidisciplinair van karakter. Dat wil zeggen dat hulpverleners met een qua discipline verschillende achtergrond samenwerken in multidisciplinaire teams. Bij de belangrijkste beslissing m.b.t. de hulpverlening worden medische, psychologische en sociale aspecten betrokken. In de regel worden de volgende disciplines genoemd:

- psychiater
- GZpsycholoog
- sociaal psychiatrisch verpleegkundige
- psychotherapeut/ klinisch psycholoog

Deze disciplines worden in hoofdstuk 6 omschreven naar hun specifieke professionele verantwoordelijkheid. Deze disciplines zijn, ieder vanuit hun eigen inbreng verantwoordelijk voor de sturing en inhoud van de hulpverlening. Daarbij wordt aangetekend dat er veel overlap zit tussen de specifieke taken van de verschillende disciplines en daarom kan er vaak gekozen worden welke discipline bij deze overlappende specifieke taken ingeschakeld wordt.

De belangrijkste beslissingsmomenten hierin zijn:

- de aanmelding, zowel op juistheid als op urgentie;
- de indicatiestelling op grond van onderzoek en oordeelsvorming;
- de vaststelling van het hulpverleningsplan;
- de evaluatie van de hulpverlening en
- de beëindiging van de hulpverlening.

5. De verantwoordelijkheid van de behandelaren en de regiebehandelaar

De hulpverlener die het onderzoek en de behandeling/begeleiding uitvoert is verantwoordelijk voor het eigen professionele handelen en voor een tijdige terugkoppeling aan de regiebehandelaar. Dit houdt in dat iedere hulpverlener het eigen professionele handelen laat toetsen door zijn/haar collega's in het team.

De representanten van iedere discipline in het team hebben ieder vanuit hun eigen professionele achtergrond hun inbreng en leveren een actieve bijdrage aan het ontwerp, vaststellen, uitvoeren en bijstellen van het behandelbeleid/plan. Iedere behandelaar is t.a.v. de besluiten inzake de hulpverlening verantwoordelijk voor die aspecten die hij/zij geacht wordt te vertegenwoordigen. Dit betekent dat een hulpverlener in de gelegenheid moet zijn aan die overlegvormen deel te nemen die nodig zijn voor het uitoefenen van diens professionele (behandel-) verantwoordelijkheid.

De regiebehandelaar heeft een coördinerende functie. Hij/zij zorgt ervoor dat het concept behandelplan zoals dat is opgesteld in het multidisciplinaire overleg, in samenspraak met de cliënt wordt aangepast en vastgesteld. Hij/zij draagt er zorg voor dat dit behandelplan wordt uitgevoerd en – wanneer omstandigheden daartoe aanleiding geven – wordt geëvalueerd en in overleg met het multidisciplinaire team wordt bijgesteld. De regiebehandelaar draagt er zorg voor dat de verrichtingen of activiteiten van alle zorgverleners die beroepshalve bij de behandeling van de cliënt betrokken zijn – en dus ook zijn/haar eigen verrichtingen of activiteiten – op elkaar zijn afgestemd.

Wanneer meerdere zorgaanbieders tegelijkertijd bij de behandeling van de cliënt zijn betrokken, spant de regiebehandelaar zich in voor een goede samenwerking en afstemming, met toestemming van de cliënt.

De regiebehandelaar draagt niet de verantwoordelijkheid voor de door andere zorgverleners tijdens het behandelingstraject uitgevoerde afzonderlijke verrichtingen en interventies. Daarvoor zijn en blijven die andere zorgverleners zelf ten volle verantwoordelijk.

Overige taken regiebehandelaar:

De regiebehandelaar ziet er op toe dat de dossiervoering voldoet aan de gestelde eisen. Andere betrokken zorgverleners hebben een eigen verantwoordelijkheid in de adequate dossiervoering.

De regiebehandelaar laat zich informeren door de andere bij de behandeling betrokken zorgverleners, zo tijdig en voldoende als noodzakelijk is voor een verantwoorde behandeling van de cliënt. De regiebehandelaar toetst of de activiteiten van anderen bijdragen aan de behandeling van de cliënt en passen binnen het behandelplan en evalueert dit regelmatig in het multidisciplinaire team.

Escalatieprocedure:

Bij elke behandeling bij Praktijk de Nieuwe Weg is een psychiater of klinisch psycholoog betrokken. Bij verschil van mening of inzicht over de in te stellen behandeling heeft deze uiteindelijk de doorslaggevende stem, ook als deze niet de regiebehandelaar is. Dit geldt echter niet eerder dan nadat alle betrokken deskundigen gehoord zijn.

6. Specifieke zorginhoudelijke verantwoordelijkheid van de disciplines

In dit hoofdstuk worden de specifieke verantwoordelijkheden van elke discipline omschreven. Voor iedere hulpverlener geldt, dat hij/zij verplicht is andere disciplines in te schakelen wanneer de werkzaamheden daar aanleiding toe geven. De disciplines zijn:

- 6.1. de psychiater
- 6.2. de sociaal psychiatrisch verpleegkundige
- 6.3. de psychotherapeut/klinisch psycholoog
- 6.4. de GZpsycholoog

Bij het omschrijven van de specifieke verantwoordelijkheden van de disciplines gaat het om de kern waarop deze discipline aanspreekbaar is.

6.1. De Psychiater

6.1.1 Psychiatrische (behandel)verantwoordelijkheid

De psychiater draagt de specifieke vakinhoudelijke verantwoordelijkheid voor de diagnose, indicatiestelling en de medisch-psychiatrische aspecten van de behandeling. Dat zijn:

- het beoordelen van de spoedeisendheid en suïcidaliteit
- het stellen dan wel bevestigen van de diagnose
- de indicatiestelling voor en beslissingen over een psychiatrische opname;
- het vaststellen van de medicatie;
- beslissingen omtrent het somatisch en medisch-psychiatrisch behandelbeleid, inclusief verwijzing en beëindiging van de behandeling (in geval daar vragen over bestaan);
- beslissingen op grond van de wet BOPZ.

6.1.2 Bevoegdheden

Om deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen dienen er toetsingsmomenten te zijn op het traject van aanmelding, intake, behandeling/niet behandeling en beëindiging. Een aan het team verbonden psychiater ziet daartoe indien noodzakelijk nieuwe cliënten voor een psychiatrisch onderzoek in het kader van een intake.

6.1.3 Taken

De specifieke taak en verantwoordelijkheid van de psychiater strekt zich uit tot:

- het onderkennen van de noodzaak tot psychiatrisch-diagnostisch onderzoek en het uitvoeren ervan;
- het stellen van somatisch/psychiatrische indicaties voor opname in klinische voorzieningen in het bijzonder;
- de medicatie van patiënten/cliënten;
- het uitvoeren van alle andere tot het specialisme behorende taken en behandelingen waaronder het uitschrijven van geneeskundige verklaringen overeenkomstig de wet inzake het in bewaring stellen van patiënten of het met rechterlijke machtiging doen opnemen van patiënten in een klinisch-psychiatrische voorziening.

Overeenkomstig de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van psychiaters, zijn de andere medewerkers gehouden hen te raadplegen:

- bij vragen over somatisch/psychiatrische diagnostiek en bij het vermoeden van somatisch/psychiatrische problematiek en veranderingen in de toestand, beeld
- bij vragen over (de eventuele noodzaak tot) medicatie
- bij vragen over somatisch/psychiatrische indicaties voor klinische opnamen
- bij vragen over (mogelijke) suïcidaliteit
- bij zich tijdens de hulpverlening voordoende al of niet voorziene of vermoede somatisch/psychiatrische aandoeningen of complicaties.

6.1.4 Participatie in overlegvormen

Vanuit eerder genoemde specifieke verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken der psychiaters vloeit voort dat de psychiater participeert in die overleggen waarin de diagnostiek en behandeling wordt vastgesteld en bijgesteld.

6.2. De Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige is een functionaris die vanuit een autonome verantwoordelijkheid zijn/haar activiteiten richt op het realiseren van een sociaal psychiatrisch verpleegkundig zorgaanbod.

De sociaal psychiatrisch verpleegkundige neemt altijd het individu en/of het systeem en het functioneren ervan in een sociale context als vertrekpunt bij het aanbieden van zorg. De sociaal psychiatrisch verpleegkundige zet zijn/haar competenties in op zowel individueel niveau als op systeemniveau als op instellingsniveau.

De specifieke verantwoordelijkheid van de SPV betreft:

- Het onderkennen en signaleren van psychopathologie en ziektebeelden.
- Het signaleren van de noodzaak en het uitvoeren van milieuonderzoek van aangemelde cliënten, specifiek van cliënten met ernstige psychosociale- en sociaal psychiatrische achtergronden en problematiek.
- Het onderkennen van de invloed van sociale factoren op het gedrag van de cliënt en het effect van het gedrag van de cliënt op de directe omgeving (interacties tussen cliënt en omgeving) en het doen van interventies op dit gebied.
- Het opstellen van een voorbereidend behandelplan dat in het multidisciplinair overleg wordt vastgesteld.
- Uitvoeren van behandelingen gebruik makend van individuele en systemische

interventies.

- Het onderkennen van effecten van en het toezicht houden op het gebruik van de door de arts/psychiater voorgeschreven medicatie.

6.3. De Psychotherapeut en Klinisch Psycholoog

Onder een psychotherapeut of klinisch psycholoog is ingeschreven in het BIG-register als psychotherapeut of klinisch psycholoog.

De specifieke verantwoordelijkheid en deskundigheid van de psychotherapeut betreft het psychotherapeutische handelen, gedefinieerd als het door middel van 'op methodische wijze vestigen, structureren en hanteren van een relatie teneinde psychische moeilijkheden, conflicten of stoornissen op te heffen of te verminderen'.

In de diagnostiekfase is de psychotherapeut verantwoordelijk voor het onderzoeken en adviseren omtrent de wenselijkheid en mogelijkheden van een psychotherapie-indicatie. Het opstellen van een voorbereidend behandelplan kan daaruit volgen. Het behandelplan wordt vastgesteld in het multidisciplinair overleg. De psychotherapeut of klinisch psycholoog kan regiebehandelaar zijn.

In de behandelfase is de psychotherapeut verantwoordelijk voor het uitvoeren en evalueren van psychotherapeutische behandelingen. Overeenkomstig deze verantwoordelijkheden zijn andere medewerkers gehouden een psychotherapeut in te schakelen bij voornoemde taken.

Aanvulling voor de klinisch psycholoog

De psychiater en de klinisch psycholoog zijn specialismen conform BIG artikel 14.

Binnen de Specialistische GGZ zijn beiden volwaardige regiebehandelaars.

In theorie zijn de functies gelijkwaardig, met uitzondering van het ontbreken van de mogelijkheid van een somatische anamnese en onderzoek, het voorschrijven van medicatie en het bepalen van wils (on) bekwaamheid door de klinisch psycholoog.

De klinisch psycholoog heeft de deskundigheid om te bepalen wanneer er een indicatie is voor onderzoek en behandeling door een psychiater.

Binnen Praktijk de Nieuwe Weg kan een beroep worden gedaan op de klinisch psycholoog in deze zin. De psychiater is daarbij op afroep beschikbaar.

6.4. De Gezondheidszorgpsycholoog

De gezondheidszorgpsycholoog is ingeschreven in het BIG-register. De gezondheidszorgpsycholoog is deskundig op hieronder aangegeven aspecten.

Specifieke taken en verantwoordelijkheden zijn:

- het stellen van indicaties voor psychologisch onderzoek (cognitief en persoonlijkheidsonderzoek) en neuropsychologisch onderzoek;
- het verrichten van psychologisch en neuropsychologisch onderzoek;
- het onderkennen van psychopathologie;
- het stellen van een diagnose op grond van dit onderzoek;
- het opstellen van een voorbereidend behandelplan; Het behandelplan wordt vastgesteld in een multidisciplinair team.
- Uitvoeren van behandelingen gebruik makend van psychologische en psychotherapeutische behandelingsmethoden in verschillende settings.
- het vervullen van de taken die behoren bij het regiebehandelaarschap.

Andere medewerkers zijn gehouden een gezondheidszorgpsycholoog in te schakelen bij voornoemde taken.